

13.09.2024
KSL/181/03.06.00/2024

Keski-Suomen ELY-keskus
kirjaamo.keski-suomi@ely-keskus.fi

Viite: KESELY/2432/2023

LAUSUNTO: YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMA (YVA-OHJELMA), VARISVUOREN TUULIVOIMAHANKE JA SÄHKÖNSIIRTO, PIHTIPUDAS, PYHÄJÄRVI

Keski-Suomen ELY-keskus on varannut Keski-Suomen liitolle tilaisuuden antaa lausunnon ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta (YVA-ohjelma), joka koskee Varisvuoren tuulivoimahanketta ja sen sähkönsiirtoa. Hankkeeseen sovelletaan YVA-lain (252/2017) mukaista ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

YVA-ohjelman hankekuvauksen mukaan hankkeen YVA-menettely ja kaavoitus toteutetaan erillismenettelynä. Osayleiskaavan laadinnassa otetaan huomioon ympäristövaikutusten arvioinnin (YVA) yhteydessä tehtävät selvitykset ja arvioinnit sekä muut aluetta koskevat maankäyttötarpeet ja suunnittelun myötä esiin tulevat asiat. Osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on nähtävillä yhtä aikaa YVA-ohjelman kanssa.

Tuulivoimapuistohankkeesta vastaa Eurowind Energy Oy. Hankealue sijaitsee Pihtiputaan kunnan ja Pyhäjärven kaupungin alueilla. Hankkeen vaikutusalue ulottuu lisäksi Pielaveden ja Keiteleen kuntien sekä Kiuruveden kaupungin alueille. YVA-menettelyssä tarkastellaan kahta varsinaista toteuttamisvaihtoehtoa sekä nollavaihtoehtoa, jossa hanketta ei toteuteta. Vaihtoehdot ovat VE1, joka käsittää 7 tuulivoimalaa sekä VE2, joka käsittää 5 tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus tulee olemaan enintään 270 metriä.

YVA-ohjelman kappaleessa 3.4 on tunnistettu hankkeen merkitystä eri tasoilla. Tässä yhteydessä olisi syytä mainita myös Keski-Suomen maakunnallisesta hiilineutraaliustavoitteesta 2030 sekä Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 -tiekartasta.

YVA-ohjelmassa on tunnistettu Keski-Suomen maakuntakaavoituksen tilanne. Voimassa olevan Keski-Suomen maakuntakaavan merkintöjen ja niihin liittyvien määräysten lisäksi tulevat huomioitavaksi soveltuvin osin maakuntakaavan koko maakuntaa koskevat määräykset, erityisesti Uusiutuva energia- määräys, jota on päivitetty tuulivoiman osalta 8.12.2023 hyväksytyssä Maakuntakaavassa 2040, sekä Luonnonvarat- ja Kulttuuriympäristö - määräykset.

Keski-Suomen maakuntakaava 2040 käsittelee mm. seudullisesti merkittävän tuulivoimatuotannon sijoittumista. Maakuntakaavassa 2040 on osoitettu yhteensä 19 seudullisen kokoluokan tuulivoima-alueita (vähintään 10 voimalan kokonaisuudet) osa-alueen erityisominaisuutta osoittavalla merkinnällä tv, tuulivoimatuotantoon soveltuva alue. Maakuntakaava 2040 on hyväksytty 8.12.2023 maakuntavaltuuston päätöksellä, määrätty tulemaan voimaan maakuntahallituksen päätöksellä 23.2.2024 ja voimaantulosta on kuulutettu 19.3.2024. Varisvuoren hankealuetta ei ole osoitettu tuulivoima-alueena Keski-Suomen maakuntakaavassa 2040. Varisvuoren hanke itsessään jää alle maakuntakaavassa määritellyn seudullisesti merkittävän tuulivoimatuotantoon soveltuvan alueen koon. Kuitenkin on tunnistettu, että hankealueen lähellä on vireillä Kangasvuori-Varisvuori-alueen suunnittelu.

Hankealueella sijaitsevan SL-merkinnän suhteen on huomioitava, että merkintään liittyvän suojelumääräyksen mukaan "Alueella ei saa ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka saattavat vaarantaa alueen suoje-luarvoja. Suojelumääräys on voimassa, kunnes suojelualue varsinaisesti perustetaan. Naturaan tai suoje-luohjelmiin kuulumattomat alueet on eritelty alueluettelossa ja niiden toteutus perustuu vapaaehtoisuuteen." Kyseinen SL-merkitty alue on osa neliosaista Natura-alueita Varisvuori-Louhukangas-Saukonlähde

KESKI-SUOMEN LIITTO · LUTAKONAUKIO 7, 40100 JYVÄSKYLÄ · KESKISUOMI.FI

ja YVA-ohjelman mukaan osana YVA-menettelyä tehdään Natura-vaikutusten arviointi alueen Varisvuori-Louhukangas-Saukonlähde (FI0900061) osalta.

YVA-ohjelmassa kerrotaan, että YVA-menettelyn tarpeeseen vaikuttaa se, että mahdollisesti toteutuvat lähihankkeet voivat yhdessä muodostaa laajemman tuulivoima-alueen. Yhteisvaikutusten arviointia kuvataan kappaleessa 23 melko yleisellä tasolla. Hankkeiden suuren määrän takia yhteisvaikutusten arvioinnin tarve korostuu ja yhteisvaikutukset on arvioitava ja huomioitava kattavasti ja tarpeellisella huolellisuudella.

Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 valmistelun yhteydessä on tehty laajoja selvityksiä. Erityisesti tehdyt luonto- ja maisemaselvitykset, on syytä huomioida hankkeen suunnittelussa. Maakuntakaavan 2040 selvitysten ja tausta-aineistojen osalta on syytä huomioida mm. seuraavaa: Keski-Suomen maakuntakaavayhdistelmä on päivitetty vuonna 2024 siten, että siinä on esitetty voimassa olevan Maakuntakaavan 2040 mukaiset tv-merkinnät. YVA-ohjelmassa viitataan useassa kohdassa maakuntakaavan 2040 luonnosvaiheessa tehtyyn tuulivoimapotentiaalitarkasteluun. Tarkastelua on kaavaehdotusvaiheessa päivitetty. Paikkatietopohjaisen puskuritarkastelun lähtökohdat ja tiedot on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa 3.2. Varisvuoren hankealueen länsiosa ulottuu Pohja-Mäkelän, Multasuonkankaan ja Juusolannevan hiljaiselle alueelle. Maakuntakaavan 2040 aineistot: [https://keskisuomi.fi/alueiden-kaytto-ja-saavutettavuus/maakuntakaavoitus/ maakuntakaava-2040/](https://keskisuomi.fi/alueiden-kaytto-ja-saavutettavuus/maakuntakaavoitus/maakuntakaava-2040/)

Maisemavaikutusten arvioinnin osalta tulee huomioitavaksi Ympäristöministeriön 27.8.2024 julkaisema päivitetty Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa -ohje.

Lausunnon on valmistellut ympäristöasiantuntija Suvi Bayr, suvi.bayr@keskisuomi.fi, p. 040 652 3848.

KESKI-SUOMEN LIITTO

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.